

עצמם שאמור מתחנין לשעות הוא אומר מתפלל תפילה תענית.

ותימה לי למה אמר רב חסדא שתי מימרות הך דוהוא שלא טעם כלום כל אותו היום⁶⁵² והך דכל שלא שקעה עליו חמה אינו תענית היום⁶⁵³. ויל' דמתחללה אמר הך דכל תענית שלא שקעה עליו חמה, ואחר כך אמר ההיא דוהוא שלא טעם כלום כל אותו היום לפרש מילתא דר"ע דמתחנין לשעות⁶⁵⁴. ועוד דהא דכל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית הינו אם נדר סתם תענית שתוחייב להחנינות כל היום, אבל אם בפירוש נדר להחנינות לשעות הוי תענית ומתפלל תפילה תענית קמ"ל. א"נ אף אמר ההיא דוהוא שלא טעם כלום ברישא הוצרך לומר עוד האחרת לפרש שיעור דשקעה חמה. או לפרש דאינו תענית כלל אף למצות עניין שלא חטעה לרומר קמייתא לענן תפילה תענית קאמר.

זמן דشكיעת חמהDK אמר, יש לפреш מהיינו שקעה לגמרי ביצת הכוכבים, וכן

הכי אמר רב חסדא כל תענית שלא שקעה עליו חמה לא שמייה תענית, והכא נמי תפרש לא שמייה תענית לענן תפילה תענית, אבל מצות עניין יש עליו כדאמרן מתחנין לשעות והו עניין אפי' טעם כלום, רק שלא יאמר תפילה תענית לפי מה שפיר', וא"כמאי פריך בתר ה כי מיתיבי קשיא ליה כיוון שלא קתני החם שיאמרו תפילה תענית, ופרק נמי מר' אלעוז בר' צדוק DK אמר מתחנין ולא משלמין,מאי שיום טוב שלנו היה ולא מיידי מיד בתפילה תענית, ואין נראה כלל לומר דמלשון מתחנין ולשון תענית דיק מכולחו ממשמע דהו תענית גמורה⁶⁵⁵. ועוד קשי' לר' דבחדיא הוה ליה לרוב חסדא למימור הא דאמרת מתחנין לשעות ומתפלlein תפילה תענית והוא שלא טעם כלום. ועוד קשה DK אמר בדר"ע ולהלכה מתחנין לשעות והמתענה לשעות מתפלל תפילה תענית, ממשמע דליקא אלא חד גונא שבאותו עניין

אפי' אם אכל תחילת היום והמתענה מחצי היום דאינו כלום. אמן הראב"ד כ"כ אף לגורסתנו דמתחללה אמר והוא שלא טעם כלום ע"ש, ודעת רביינו שהוצרך לומר ברישא אמר למימרא אבל שלא שקעה עליו חמה וכו', נראה דהינו משומם דאילו אמר ר'ח בתחילת לימי ר' דוהוא שלא טעם כלום כל אותו היום שוב לא הוליל מימרא בתירiyta דכל י"ל... שקעה עליו חמה אינו תענית, וככש"כ הוא, אדם אכל בתחילת היום והא' התענה עד הערב דלאו שם תענית כש"כ שאם התענה בתחילת היום ובסיומו אכל דלאו שמייה תענית וכדמוכתו מדעת הרמב"ם (שם) דסובר שהאכל ואח"כ התענה הרי' תענית שעotta ואילו בהתענה ואח"כ אכל אי"י תענית. ובכיוון הדברים יועין בריטב"א בתעניית שם וכבהgentה בגדי ישע

651. וככש"כ ה' ה' ה' (שם) והקרבן נתנא אל (שם אותן ד'). 652. לפניו איתא והוא שלא טעם כלום עד הערב, וגירסת רשי' שם ועוד ראשונים הוא כගירסת רבינו, ועי' במ"מ בפ"א מתחנין דכ' דגירסת הרמב"ם הוא עד הערב נולשיטו דסובר גם אם אוכל בתחילת היום הוי תענית בתמענה עד הערב, אך לשיטת רבינו ודעתימה דורך אם צם כל היום הוי תענית, שפיר גרסאי כל אותן הימים ע"ש במ"מ]. 653. גירסת הר"ח שם רב חסדא לטעימה והו אותה הלכה ממש, וכן צ"ל לשיטת הרמב"ם ודעתימה יעוי"ש במ"מ. נראה דכוונתו למש"כ הראב"ד בהשגות בפ"א מהל' תענית הי' ז' דמימרא קמייתא באה' למעט כשהתענה... שעotta הראשונות ואכל סוף היום דלאו שמייה תענית, ומימרא בתירiyta באה' למעט

ת. ר. ג. ח. ח. ח. ב. ש. ו. ה. ת. נ. ג. א. ב. ה. ת.

מפורחא דמלוי זיקא מש דאין בו שום שכר ובחו שולן נדרו אם נדר היום קבלה Mata Mol, וה"פ ב' קובל שכר בעין שאין בו תפילה תענית שלא דמי למפורחא דמל הרבה משאר תעניות ונקריא חוטא לצער י בענית⁶³ ואין שכר ו על העונש, אבל הנדר ו עוד קשי לי התם אמר רב הונא יחיד שקי אכל ושתה כל הלילה תענית,لن בעניתו תפילה תענית, אמר מתענין לשעות והמתע תפילה תענית ושאי עלייה, שלא קיבל עלי אותו לילה, ומאי איריא עלייה תיפוק לי דאפי תפילה תענית דלא שקע לי די קבלה עילוה תפילה תענית הויאל כלו, ועודף משועות ע עליו חמה⁶⁴, ומ"מ אי דין מתענין לשעות, ו

ס"י רמ"ט. 662. וכ"ה די קייל בש"ע או"ח ס"י תקי בענית אי, א. 664. וכ"כ בתענית שם, וע"ע בריטב"ז מהות הנדר. 665. עי תקס"ב סק"ה וליה דכוון על רשי"דיה מא). עי ברשי"ז בענית ת"ת ו לדמה אין מתפלל ת"ת ו

להמתין עד צאת הכוכבים, יכול להיות מתענה ומשלים ממש כבשarity מים, ומ"מ אסרי רבנן דר' יוסי התם להתענות עד סמוך לחשיכה, משומן דנכנס לשכת כשהוא מתענה עפ"י שאינו מתענה משלול השבת ואילך⁶⁶. ועוד מצינו לפרש מתענה ומשלים אם ירצה אבל אין צרי להמתין עד צאת הכוכבים⁶⁷, ורבנן דר' יוסי אסרי החתום להשלים שלא יכנס לשכת כשהוא מעונה, ופסקין דמתענה ומשלים.

נזהור על הראשונות דקשי לי על הא דפרק התם לרבות חסדא מהא דאמר ר' יוחנן אהא בתענית עד שאבוא לביתי ע"ג דלא שקעה עליו חמה ומשנו לאישתמווי מבני נשיאה הוא דעבד, ובלאו דרב חסדא תקשי לי' ולהלא לא קבלו Mata Mol, ור' יוחנן גופי אשכחן דבעי קבלה Mata Mol. ויל' דהוה מציז למפרק ליה וליטעמן ולא חש להאריך וחירץ האמת. ואיל' הו מהפרש דהא דקאמר אין תענית بلا קבלה Mata Mol מייריע לעניין תפילה תענית, הווה אתי שפיר דלא מציז למימר וליטעמן, ומיהו לשון י

אננו נהוגין להתענות עד צאת הכוכבים⁶⁸, וואע"ג דשקיעת החמה רוחק מיצאת הכוכבים, לשון שקעה חמה ממש שקעה לגמרי⁶⁹. ור' היה אומר דשם אין צרי להתענות ממש עד צאת הכוכבים, מדאמר אפי' ט' באב דברין המשמות שלו מותר במקום שנגגו (פסחים דף נד:) וכ"ש בשאר תעניות. ונראה לי דלא דמי לט' באב דשאני אפוקי יומה מעילוי יומה דבראי⁷⁰ בט' באב אמרין ע"ג דאוכליין ושותין מבעוד יום וחמור משאר תעניות, מ"מ לא החמירו כל כך שייצטרך להתחיל התענית מבין המשמות, אבל בסוף התענית ראוי לאסור עד סוף היום, ואין ראייה מבין המשמות דט' באב להקל⁷¹. וכשמתענין בערב שבת אז ודאי נראה לר' שאין צרי לדקדק ולהמתין [עד] צאת הכוכבים, דין לו להתענות בשבת וכבר חלה קדושת שבת⁷², והא דאמר בעירובין (דף מא:) מתענה ומשלים בערב שבת, יש לפרש מתענה ומשלים עד סמוך לחשיכה ולא עד צאת הכוכבים, ואת"ל דבשאר תעניות נמי אין צרי

יונה והרא"ש ספ"ב דתענית שלא חילקו בהז' וס"ל בתענית יחיד מותר אף באפוקי יומה. 659. ודלא כהראב"ה (ס"י תחנ"ח) וההורק (ס"י ל"ז) שכ' דציריך להשלים כבשarity תעניות. 660. עי' רשב"א ריטב"א ור' זון בתענית מא, ובובגדי משנה פ"ה מהלכות תענית ה"ה שכחכו בשם הראב"ד שלא אמרו משלים אלא שאינו אוכל קודם שקיעה"ח, אבל משקיעה"ח דבר קידש היום שוב איינו רשאי להתענות, ועי' בר"ז שם. וע"ע במרדי בעירובין ס"י תצ"ד בשם ר"מ, דמשלים היינו עד לאחר תפילה ערבית והוא קודם שקיעה"ח, והובא ג"כ בהגמ"פ"א מתענית אותן ג' ובתשב"ץ שם. 661. וכ"כ חוס' שם ד"ה והלכתא והמרדי (שם), וע"ע ברא"ש פ"ב דתענית ס"י כ"ה ובשא"ר שם ובשו"ע או"ח

על המרדכי אותן זו. 655. וכ"כ חוס' והרא"ש בפ"ק דתענית ס"י י"ב והג"א (שם) והמרדי בתענית ס"י תרכ"ה בשם הראבי"ה, וכ"ה בטש"ע או"ח ס"י תקס"ב ס"א וע"ע בכיאור הגרא"ס"א שאיריך בהז'. 656. כלומר, בגמר השקיעה דהינו צאה"כ. [ולעיל בסמוך מבואר מרבינו דהשון שקעה חמה ממש מיד שקעה חמה ולא בגמר השקיעה דכתיב שלחבי הוצרך ר'ח למימר והוא שלא טעם כלום עד הערב לפרש שיעור דשקיעת החמה]. 657. צ"ל דבאה בעילוי יומה (מ"ק). 658. וכ"ה במרדי בתענית ס"י תדר"א ובהגהתו רביינו פרץ לסמ"ק ס"י צו אותן מא שם רביינו [וזה כ' דבאפוקי יומה מספקא לא נפיק עד שהוא זיליה] וכ"ה בתשב"ץ (פסקים) בתחלת הספר בהגיה בשם רביינו, ודלא כרבינו

(7)

JACOB ben JUDAH, Hazzan

רבי יעקב חזון מלונדרץ

עִזְׁ חַיִּים

הַלּוּכָּת פְּסָקִים וּמִנְהָגִים

יוצא לאור על-פי כתבי ייחד בעולם
עם העירות וצינוי מקורות

על-ידי

הרבי ישראלי ברודי

הווצאת מוסד הרב קוק • ירושלים תשכ"ב

תועיל קבלתו, כיון שלבסוף התענה עד הלילה, וاع"פ שלא קיבל מחצי היום ואילך. ור"י¹⁰ היה אומר, דאין ציריך להתענות עד צאת הכוכבים אלא עד שקיעה, דלשםן "כל תענית שלא שקעה"¹¹, משמע לאחר שקיעה מותר. ועוד אמרנן במקום שנהגו¹²: ט' באב בין השמשות שלו מותר, וכל שכן שאור תעניות. ורבבי אלחנן¹³ מחלוקת בין אפוקי יומא לעיולי יומי, דכיוון שהתחילה להתענות [יגמור] עד צאת הכוכבים. ומיתו¹⁴ בערב שבת ודאי אין להמתין עד צאת הכוכבים, דאין לו להתענות בשבת. והא דאמ'¹⁵: הלכה מתענה ומשלים, עד שקיעת החמה קא', אם ירצה¹⁶. ונור', שלא קיבל והתענה שאין מועיל לו תעניתו. אבל¹⁷ אם היה ברצומו להתענות מאתמול הוא דבענן. וכן הורה בכלל נדיב לב, והוא דבענן קיבל בתפלת המנחה, למתחלת הוא דבענן. וכן הורה ר'ית. עוד הוסיף לומר שאפילו לא עלה בלבבו להתענות עד הלילה, שיכל להתענות לאחר מכן, ככלו קבל מאתמל. אך זה ציריך ראה. ורגיל ר"י¹⁸ שרצויה להתענות באחד בשבת, מקבל תעניתו במנחה באלהי גנזר.

אין יחיד מתענה בשבת ויט' ור'ח ותננה ופורים, ולא על צרתו, אלא על חלומו. כל המתענה בשבת קורעין לו גור דין שבעים שנה לטובה¹⁹, ופירות רב אלף²⁰: היינו בתענית חלום. יפה תענית לחלים כאשר בגערות²¹, ואפלו בשבת. והצט בשבת או בחנכה ופורים²², יזום למחרתו או יום אחר, מפני בטול עונג שבת. בפרק קמא דראש השנה²³ מסקי/, דבשבתו ויט' מותר להתענות לפנייהם ולאחריהם, אבל בחנכה ופורים אסור לפניהם ולאחריהם, שדברי סופרים צרכיהם חזק.

גמר וקבל לצום שלשה ימים רצופים, אין ציריך כונה לכל יום ויום מביעודו. כל השורי בצום לא ינагג עדונין ולא יקלראשו, אלא אונן ועצב. כל²⁴ תענית שלא שקעה חמה לא שמייה תענית. לות²⁵ אדם תעניתו ופורע. ומותר לטעום תבשיל, אם פולט ולא בולע, אפילו יותר מרבית²⁶. שכח ואכל, משלים תעניתו. התענה על צרה ועברת, משלימים. כתוב הר"ם מקוצי²⁷: התענה על חולה ומתקשה, אם לא התנה²⁸ עם קונו שאם ימות יפטר. הלך מקום שמתענה²⁹ למקום שאין מתענן, משלימים. מקום שאין מתענן למתענן, איינו אוכל, שכח ואכל אל יתראה בפניהם, ולא ינагג עדונין. בתענית גשמי, ירידן קודם חצות אוכלי³⁰, ואומרים היל הגدول, אחר חצות.

10. עייןתוספות, שם, הסוברים שציריך להתענות עד צאת הכוכבים.
 11. תענית יב, א. 12. פסחים גה, ב. 13. מובא במרדכי, תענית, רמז תדלא.
 14. השווה תוספות עבודה זורה, שם. 15. עירובין מא, ב.
 16. השווה תוספות, שם, ד"ה והלכתה. 17. השווה תוספות עבודה זורה, שם.
 18. ברכות לא, ב. ושם: של שבעים שנה ("לטובה" חסר). עיין דקדוקי סופרים, ברכות, עמ' 166,
 הערכה א-ב.

19. שבת, פרק דראשון, רמז רפ. 20. תענית יב, ב. ושם: לנגורת.
 21. הרמב"ם (ולכה יב) אינו מוביל חנוכה ופורים. ועיין הగות מימנוות, שם אות ט.
 22. יט, א. 23. תענית יב, א. 24. שם יב, ב.
 25. ברמב"ם (הלמה יד): ואפלו בכדי רבייעית.
 26. בסמ"ג שלפנינו לא מזמן. ושוואה, עיין רשי' תענית י, ב, ד"ה על חולתה ונתרפא.
 27. אולי צ"ל: ואם לא נראה במתנה. עיין רשי' שם, ד"ה על גדרה ועbara.
 28. צ"ל: שמתענן... מתענן. 29. צ"ל: אוכלי.

מתענין לשעות. פי' ה ק ו נ ט ר ס") כגן קיבל עליו תענית משש שעות ומעלה, מיהו לא טעם מתחלה כלום כל היום, אבל לא לשם תענית נתכוון בראשונה. וכן ממשם בהדייא בפ"ק דתענית¹⁸⁾ דאמר רב חסדא הא דameriy מתענין לשעות והוא שלא טעם כלל כל אותו היום אל אבוי והוא תענית מעלייתא הוא לא צריך דקה אימולכי. ותימה דתעם¹⁹⁾ אמר שМОאל כל תענית שלא קיבל עליו מבعود יום אינו תענית ואי יתיב דמייא למפוחא ملي זיקא. ומיהו אפשר דנדר הוא אע"פ שאינו מקבל עליו שכיר תענית, וגם נקרא חוטא שצער עצמו. ואין לומר דהtram אירי לענין תפלה תענית דוקא דהא משמע התם סוגיא דתענית دائית מענין תפילה תענית. עוד אמרiy התם בתיר האי עובדא דר' עקיבא והילכטה מתענין לשעות והמתענה לשעות מתפלל תפילה תענית. ואין לפרש אירי למי שקיבל מאתמול להעתנות עד החוץ ובשהגיע חזות חור וקיביל עד הלילה, קיבלה זו כמוון דלייא דמייא דלא קיבל עד שקיעת החמה, כדאמר התם²⁰⁾ כל תענית שלא שעה עליו החמה לאו שמיה תענית²¹⁾. ויש לפפרש כגן שאומר מאתמול שם לא יכול עד חזות יהא בתענית עד שתחשך. אי נמי ייל דשМОאל מירiy באדם שנדר תענית ולא בירר באיזה יום וכשבא يوم אחד להעתנות אי לא קבליה מאתמול אין יוזא בה ידי חובתו.

ומעשה באדם אחד שעשה כמה תעניות ולא קבלה מאתמול. ואמר ר"ת שלא הפסיד תעניותיו, ולפי מה שפי' ניחא. ומיהו ר"ת לא מטעם זה אמר אלא משום דגמר לבבו להעתנות אע"פ שלא הוציא בשפטויו, כדכתיב נדיב לב, כדדרשי בפ"ג דשבועות²²⁾. דהא דקאמר התם דהוו תרומה וקדושים שני כתובים הבאים כאחד היינו דוקא למשמעות שבועה דכתיב לבטא בשפטים ולא גMRI מקודשים דכתיב מוצא שפטיך אע"ג דלאו דוקא, אבל בכל עניין נדר בגון צדקה ותענית בכלל נדיב לב²³⁾. והא דברי קבלה בתפלת מנהה היהיל. ועוד אומר ר"ת דמבועד יום דשМОאל לאו דוקא והיה בלילה, ומיהו לא משמען מדקאמר רב במנהה ושМОאל אמר בתפלת המנהה וראוי להחמיר ולקיים כל תעניתו בתפלת המנהה בשומע תפלה. ובשבות לאחר שהתפלל תפלה המנהה קודם שער רגלו. **לשקיעת החמה** דגביה תענית נראת היינו צאת הכוכבים, אע"פ שיש ↵

17) תענית יא ע"ב. 18) תענית יב ע"א. 19) תענית יב ע"א. 20) אבל בתוס' הראי'ש ד"ה מתענין כתוב דמקרי תענית. וכן דעת הראי' מובא בחוס' רבנו אלחנן בנו ד"ה מתענין (עמו פר). ודעת רבינו כדעת רבינו אלחנן שם. 21) שבועות כו ע"ב. 22) וכ"כ המרדכי בפ"ק דב"ב בשם תשובה רשי'. וכ"כ בתוס' הראי'ש בשם ר'ת. ועיין שו"ע יונ"ד סימן רנה סעיף יג בהגה. ועיין ט"ז או"ח סימן תשובה סק"ח.

... ג' ג'

ה' ה' ה'

ג' ג'

בגדים ככהן גדול. ו ה ' דז' ימי המילואים שהיה נ בגדי כהונה בבמה כדאמרי חטאota הוה במילואים, וא לפרש ממשום דלא נתקדשו **שאין** בו אימרא. כי מן הבגד עצמו, ופעמים שא ושם לאפי ישיה ניכר חדש גבי אש בפ' פרת החטאota החרצנין והזגין. פ' דתנוו אלו הון חרוץ ואלו ה האי דורודיא דחמדז רגילין הגוים להחמייך עיס ותיר ה " ר א פ ר כבתר תריסר ירחוי שתא ד בתיר תריסר ייחוי שתא ה מהן תמד, כדרוכך בפ' הט הא בדורצני. והשקין שננו לתמד נקראים שמרם, כ ובלשון מקרה נקרא הכל ' ימצו ישתו⁽²⁾). והתרגום ' דכתיב ימצו כלומר אפי' [ונך לוד ע"ב] **מורין** טמאים. ומשום חمراא אסרי דאיידי דנפיש שומניה פ' ה ק ו נ ט ר ס⁽⁴⁾). וה הנאה, הינו במורים דלאו ז חمراא והוא דלא אסרי רב. דלעבורי והמא עבדי ולא של אומן היה ופעם ראשון

כמה ענייני שקיעת החמה כדאמר בסוף במה מדליקין⁽³⁾ ובזבחים⁽⁵⁾ גבי דם שנפל בשקיעת החמה, ואע"ג דאמרי⁽⁶⁾ ט' באב בין המשות שלו מותר, ה"מ בעיולי יומה דתספות בעלמא אבל אפוקי יומה לא שרינן. והמתענה בערב שבת שמא יש להקל, אע"ג דקיל' בשילה בכל מערבין⁽⁷⁾ הלכה מתענה ומשלים. ועוד דמתענה ומשלים משמע הינו אם ירצה.

ואגב גרא אפרה אולם הtam ר' הונא במסכת תענית יחיד שקבל עלייו תענית אפי' אכל ושתה כל הלילה כלו מתפלל תפלה תענית. פי' כדאמרי בפ' במה מדליקין⁽⁸⁾ גבי תענית ערבית שחരית ומנחה אומר מעין המאורע בשום תפלה ואפי' בתעניות (שאי) אוכליין מבעוד יום איררי והוא מעמדות קתני התם⁽⁹⁾. ועוד הביא ב ק ו נ ט ר ס במס' שבת⁽¹⁰⁾ מתוספתא דתענית דקתני יש אוכל ושותה ומתפלל תפלה תענית. פי' לילה שלפני התענית. ויש שרוי בתענית ואיןו מתפלל תפלה תענית. פי'ليل מהרתנו אע"פ שעודנו בתענית.لن בתעניתו אינו מתפלל של תענית. פי' אפי' התענה הלילה⁽¹¹⁾. ארכ"ג מאי קסביר דב הונא מיסבר אין מתענן לשעות. פי' לילה שלימה כתענית לשעות חשובה או דילמא לעולם קסביר מתענן לשעות והמתענה לשעות אין מתפלל תפלה תענית. פי' דאי מתפלל תפלה תענית א"כ זה שהמתענה כל הלילה היה לו להתפלל כמו כן שחരית תפילה תענית אע"פ שיאבל. דלא דמי يوم שאחר הלילה ללילה לאחר היום דיים זה מלילה שעבר אבל לילה זה אינו מיום שעבר. ויש ספרים דgrossי התם⁽¹²⁾ אמר ר' הונא יחד קסביר עלייו שני ימים תענית אפי' אכל ושתה כל הלילה כלו למהר מתפלל תפילה תענית. לנ בתעניתו למחר אין מתפלל תפילה תענית⁽¹³⁾.

במה שמש משה כל שבעת ימי המילואים. פירוש ה ק ו נ ט ר ס⁽¹⁴⁾ משה לא שימש בגדי כהונה דכתיב לאחרן אחיך והוא היה זו אצל ועל פי הדיבור שימש ולא הוזכרו בו בגדים. וכיווץ בו אשכחן בזבחים פ' טבול يوم⁽¹⁵⁾ גבי נגעים דAMD אהרון ובנוי כתובין בפרשא. וקשה לדלמי' התם דמשה כהן גדול היה ושם בכוהנה גדולה כל ארבעים שנה הוה ליה למיבעי כל ארבעים שנה. ועוד דברהונה גדולה משמע בשמונה

(23) שבת לד ע"ב. (24) זבחים נו ע"א. (25) פסחים נד ע"ב. (26) עירובין מא ע"ב. (27) שבת כד ע"א. (28) והם היו מתענן מיום ב' עד יום ה' כדאיתא בתענית כו ע"א. ומסתמא ודאי שלא היו מתענן ד' ימים ודו' לילות וצופין. (29) שבת כד ע"א רשי' דה ערבית, בתשובה הגאנונים מצאתי בריהא שננו רבותינו פעמים וככו. ולא מצאתה בתוספתא ותענית. (30) פ'ין בפרשוי תענית יא ע"ב דה לנו ושם בתורה'ה לנו. (31) וכן גירסת הר"ח והר"ף שם. והרמב"ם פ"א מה' תענית ה"ג. (32) עיין תוס' רבנו אלחנן דף מג ע"א. (33) רשי' דה משה. (34) זבחים קב ע"א.

ואם התחילה אין מפסיקין, אבל יחד ^{ט'} שקיבל עליו תענית ופגעו בו ימים טובים של תורה יפסיק, ימים הכתובים ב מגילת תענית אינו מפסיק ^{ט'}. ואמרו חכמים ^{ט'}, כל תענית שלא קיבל עליו מעוד יום דמי למפורח מלא זיקה ^{ט'}, ויש מפרשין ד אין מתפללים ענינו, וא"כ צריך לפרש הא אמרינן מתענן לשעות מידי שקבל עליו מאתמול אם אתענה למחר בחנים עד חצי היום אגמרה היום לשם תענית וזה הוא מתפלל ענינו, עוד יש מפרשין ד אף על גב שלא קיבל [נקבל] עליון מתפלל ענינו ^{ט'} אך אינו יוצא בו ידי נדרו אם נדר להתענות يوم אחד, וכן רביינו שם עשה מעשה באחד שעשה הרבה תענית בלי קבלה ואמר שלא הפסיד תעניתו. אמרינן התם,マイיתי מקבלה, שמואל אמר בתפילה המנחה, פ"י שיאמר בא伶ני נוצר ענני בתענית שאעשה לאחר, ושמעתיה כי הר"י היה אומר באלה נוצר הרני לפניו בתענית ייחיד לאחר. ועוד יש מפרשין [ו] מתענן לשעות, כגן אמר הרני לפניו בתענית עד ג' שעות. ובה"ג אומר שאין ייחיד מתפלל עננו עד המנחה שמא יאחזנו בולםות ונמצא שקרן בתפילהו, אך בתלמוד משמע שאין קפidea אם ימצא שקרן בתפילהו, אמרינן ירדו גשמי קודם חצות אוכליין והולכין אף על פ"י שכבר התפללו ענינו מא').

שעתוננות ומשליות ביום הכיפורים. ואסור ^{ט'} ברוחיצה בין חמץ בין בצונן ואפיו להושיט ידו אצבעו במים לשם תענוג, אבל אם היו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה רוחץ בדרךו ידו שחרית כשם ממתו דהא ודאי שי ליטול משום אותה שידה בת מלך ששורה על הידיים שלא נטלו שחרית, וגם שכבה מבית הכסא ועשה צרכיו ידו וראי שי ליטול בדרךו, אלא שמע מינה דין אסור רק לתענוג. ויש שנוהגין לשירות מהפה ליטול הידיים. ואסור בסיכה ^{ט'} של תענוג, ובנעילת סנדל, ובתמייש המטה. ואסור לקרות בתורה ובנבאים ובכתובים, אבל קורא הוא בקינות ובאיוב ^{ט'} ולשורר בבית המשתה בזמן זהה, אך ואסור ^{ט'} לשורר בבית המשתה בזמן זהה, אך בבית חתנים מותר, ושיר ^{ט'} שהוא שבת להקב"ה מותר בכל מקום. ואסור לסייע ^{ט'} ביתי בסיד אלא אם כן שיר אמה על אמה כנגד הפתה. והמתאבל על ירושלים זכה לראות בנחמתה, שנאמר שמחו את ירושלים ובשרар תעניות אוכל ^{ט'} ושוטה עד גמוורה, אבל ישן שינה גמורה אסור, אבל מתנמנם אוכל, וכמו כן ישן והתנה אוכל ^{ט'}. ואין גוזרים תעניות על הצבור ^{ט'} בראשי חדשים בחנוכה ובפורים ובחולו של מועד,

פרק ו' - חמ'נו, ט' ג'

כמ') שם דף ג. בד') פסחים דף כד. בד') שר"ע לפי הצורך הלכלון. כי ש"ע וקונח או לא קונה ורוצה להתפלל מותר ליטול עד סוף קארו אצבעותי. כי) יומא עח תענית ל. בד') שר"ע וצריך לדרג פסוק נחמה אם יש בינויהם. בט') ויש אומרים שקורין פרק ואילו מגלחין וכיוצא בהם, ותינוקות של בית רבם בטלים, אך מותר להניח תפילין (שר"ע נהוגן שלא לתרנich תפילין בט' באב שחורי)DKRINEN BIHA BFERAK HAHOLIZ ABILLOT YESHEH, HALAK LA UDIFI MIOM SHENI DABAL SHMINICH TEFILIN CADAITA BMUUD KATEN. ג') גיטין טור או"ח תקס. ג') ר"מ דף כ"ג. ג') ב"ב דף מ. ג') תענית יב ר"מ פא דחל' תענית או"ח תקס. ג') ושתייה מותר אפילו ללא תנאי, דגבוי שתיה הוי לעולם כמו מתנה, לפי שאין קבוע לשתייה, ודוקא מים. (שר"ע לא חילק). ג') תענית ט' ר"מ שם או"ח תקע ותקעב. ג') שם. ג') שר"ע אם קיבל בלשון קבלת תענית בעלמא בין שבת וו"ט וראש חדש ונרב יום היכפורים בין חנוכה ופורים אין צריך התרה. ג') שם יב רמב"ם שם טור או"ח תקס'ב תקס'ג. ג') ומיהו שמעתי בשם ר'ת דסגי בקבלהليلת וgam sagi במחשבתך, דלא בעין הוצאה בפה כי אם גבי שבועה דכתיב לבטא בשפטים. ג') כן פסק השר"ע. ג') הרבה בני אדם נהוגן לאכול בתענית מיד משקה חמה קודם צאת →

וקורע נמי בתוך האיחו בס"ג. ואדם י"א שמו קורע קריעה אחת עי קריעה אחרת ועל אם כזה אחר זה י"י תוק אחרת לאחר שבעה וושיעור תוספת קרייעד ושיגיע לטיבורו, והגי אצבעות מלמעלה. וכן מהיזרו לאחריו, נתמלא וקרע ואמרו לו חי ה' ותוק כדי דבר מת לאחר מכדי דבר מת בירושלמי, אמרו פ"ט לו אמרו היה שמעון, הר גם האשה קורעת י"י כל אלה, ואפילו התחתון אכן י"ט) מהיזורתה לאדר לבדור אביו ואמרו, מולפין עליו או היה [לערכו יוט' ימהר לך

דיפריש דהינו חלק התחתון דהינו תפירה שהיא בולטה ובאייה נסחאות מצאתי ע כל שהוא. פ"ז נדרים דף ק' העורך קמ"א לא בעי קו והר'ם "במז"ל ציריך קרייש רבותינו אין ציריך קריעה ובמקומות שההלכה רופפת ה שם פ"ט טור שם שם. נ"ב ע' אפילו נעל שרар מותמי ונ כ"ד) מ"ק טור רמב"ם שם פ"ז יוחף לבתו. נ"ז זבחים ג' י"ז שנו. נ"ט) מ"ק דף ז' רמב"ם י"א) ויש אומרים דין מניא ואפילו בערב ראש השנה '

שלא כנגד העם אם ירצה, וקורע עד טפה, וMBEDIL^ט קמי שפה וקורע בגדר עליון. ונוהגו העולם שלא לקרווע בגלימה העליוני שקורין גלנ"ק או טב"ר או מנ"ט או קא"פ, משום דכי אפקרטותא חשיבי^ט, ואיש ואשה שווין זהה. ושולל^ט קרווע לאחר שבעה, ואני מהאה עד לאחר שלשים. ודין^ט זה בגין שלשים, אבל בפחות משלשים יומם אין מתאבלין עליו ואני קורען עליו דכנפל חשיב, ויום ל' כיום שלפניו דמי ואני מתאבלין עליו. וזה הדין נוהג בשאר מתים, אבל^ט על אביו ועל אמו קורע ביד עד שיגלה את לבו וכנגד העם, ולהלוז כתף לא הנغو עתה, (וציריך) [ו]לקרווע^ט ח' כל בגדיו אפילו לבוש מהה בגדים ומאה חלוקים, ואני קורע באפקרטותא שקורין קא"פ^ט.

ואדם מ"ט) שהתענה בשבת צריך להתענות עוד תענית אחר כדי שייתכפר לו מה שהתענה בשבת, ויפה פ"ט תענית לחולם כאש לנעורות. ותלמיד חכם פ"ט אין רשאי להתענות, אבל אם הצבור מתענים יש לו להתענות. וחוללה מעוברת פ"ט) שאין מתענן בחענות צבורי, מכל מקום אסורים להרבות בתענוגים. ולזה אדם תעניתו פ"ט) ופורה, ואפילו ביום זה פ"ט, ובלבך כשהיא צריך קצת פ"ט).

צז

רמב"ם פ"א הדל' אבל, סמ"ג הלכות אבלות דף רמי, טו י"ד ש"ט.
להתאבל על קרובים. מי שממת^ט לו מות ציריך לקרווע לו קודם שיטות פני המת, ומעומד^ט, אפילו בכל ואפילו

הכוכבים, ובמבחן ראה לדבריהם מההיא ואמרין כל תענית שלא שעה עליו חמה איינו תענית, משמע דלאחר שעה מיד מותה, מיהו בתוס' ע"ז פירוש רבינו אלחנן פוק חז' מה עמא דבר שנוהג להתענות עד צאת הכוכבים אפילו בתענית יחיד. וההיא שלא שעה חמה רזהה לומר גמר שעה דהינו צאת הכוכבים, ואם תאמר והלא גבי ט' באב שצדריך להתענותليل וההיא שילא שעה דהינו פרק מוקם שנוהג בין השמשות שלו בכנסתו, ואע"ג דהtram מסיק בין השמשות שלו אסור ההינו ממשום חמרא דט' באב הא לאו הци לא, וממילא איכא למשמע וכל שכן בשאר תעניות דספיקא דידיחו דהינו בין השמשות דיציאתו דרי. ותירץ רבינו אלחנן דשאינו עילוי יומא מאפקוי יומא, דעילוי יומא הלכש בתענית שרי בין השמשות כגון בערב ט' באב אליכא דמאן דשי', אבל אפקוי יומא דהינו בסוף תענית מספיקא לא נפיק^ט עד שהיא ודי לילה. צ"ע בשבת בסוף במה מדליקין דמשמע בגמר שעה או מתחיל בין השמשות דהינו קודם צאת הכוכבים, ושם לפאי שאין העולם בקיימים בוגמר שעה להכי נהגו להמתין עד צאת הכוכבים, וגם פירוש רבינו אלחנן פוק חז' מה עמא דבר ואין לסור מן המנהג, דסבירא הוא דאין לעמוד על בירור סוף השעה, כי אם בצתת הכוכבים דהא לובי נחמה ליכא כי אם חזי מייל מגמר שעה עד צאת הכוכבים ומסתמא אין אדם יכול לעמוד בהז. פ"ט) שם רמב"ם טור או"ח תקסח. פ"ז) שם י"ט טור או"ח תקנא. מה' ירושלמי דף סד טור או"ח סי' תקנתה. פ"ז) תענית דף יב טור או"ח סימן תקסח. פ"ז) שי"ג אם אומר אתענה לאחר מכן יכול ללחות וכל שכן יומם זה ממש בגין שאמור בתחילת נדרו אתענה ביום פלוני או אתענה ב' ה' כל השנה וכדומה לות פ"ח) מכאן אמרו התוס' שאמרין בירושלמי מי שנדר להתענות ושכח ואכל כוית הפסיד תעניתו, רב' בא בשם רבנן אמר והוא שאמיר יומם סתם הא יומם זה מתענה ומשלים, ולפי זה לדידן דקימא לנו אפילו אמר יומם זה לוה ומשלים הוא הדין אמר יומם זה (שו"ע) וש' מחמירין להתענות יומם אחר ומחרין להשלים יומם זה) הפסיד תעניתו, אבל חלום שאין יכול ללחות ולשלים אם שכח ואכל כוית מתענה ומשלים.

צז י' זבחים ק' ומ"ק ב' מ"ק כ' רמב"ם טור שם. ג') שם כדראמ"ס טור שם. ד') ואמרין אפקרטותא אינה מעכבת, מיהו במדרש משמעו דהינו חלק התחתון גבי תחיית המתים ביחסו לאגדיתא בתוספתא דנדזה גבי יצירת הולד פרק המפלת. ה') שם. ו') שבת דף גלה נדה דף מד בכוורת דף מט רמב"ם שם פ"א טור שם שם ושנעד. ז') שם רמב"ם פ"ח טור שם. ח') שם רמב"ם שם טור שם מט. ט') וכן לא בחלק התחתון שהוא מפשעת לפי פ"י העדרך ואפילו באביו ואמו, דהאי דקאמר אפקרטותא אינה מעכבת ההינו באביו ואמו לפ"י העדרך

ע"ש, ולפ"ז נלע"ד דהסומר על רבותינו אלה להחטענות רק עד בין השימושות אין מוגנחים אותן, זוגם הכל"ל (פ"ה) מק"ג (ד"ה עד ג' פ"ט) מכון כן, ובгин' ליה מלהן ספיקו אונגרלו (פ"ט) טס, ונס הנקופתו נעי' ל"ג. ד"ה ממעין מתכו' ג'ך דרכ' רקע שיקעתה שאמס קום כפקטו, ע"א, וממיהני אלם פ' נט' לריש מסלמג"ס וקס' ויל"ן טנהלו, וולמי' נתקדמן מגנאל נסנתה אס ארלה נפק כוונת כל"ע נטסנהן כן צפויות,

ע"ט נלעט (מד) [7], וכן ממוסיס ודו"ק:

ו והגנה רבני הרמ"א בסעיף א' כתוב על דבריו רבני היבי' שככל שלא התענה עד צאת הכוכבים איננו חענית, כתוב וז"ל: מיהו נהוגין להתפלל עננו אע"פ שאין משלימים עד צאת הכוכבים, וכן דעת מקצת רבותא, וניל' דודוקא ביחס דאומר עננו בשום תפלת דבלאה' יכול להוטס כמ"ש בסימן קי"ט, אבל ש"ץ לא יאמר עננו אלא א"כ משליימין, וכן נהוגין. עכ"ל. ויש ממפרשי השו"ע שפירים בכונתו במא שכתב וכן דעת מקצת רבותא, שכונתו על הרמב"ם שפסק בהן דמתענין לשעות כפשוותו אף שאכל באותו יום כמו שיתבאר, ולפ"ז כוונתו של רבני הרמ"א שיוכל להתפלל עננו אף בכמה שעות קודם הלילה, ולפ"ז החפלא עלייו דהרי דעתה זו הו דעה דחויה, ועוד היאך יאמר יום צום תעניתינו הא איננו יום שלם, ולכן דחה דבריו (ט"ז סק"ה), ריש מי שפירים בכונתו כשירש בשעת קבלה שלא להשלים אז איפילו החפלא מנהה גדרלה מתפלל ענרוין (מנ"ל קק"ג), [ועיין נטע' כ"ט גנס נארמג"ס ליכל עני נכס'ג':]

יא וכל זה תמהה בעניין, וברור הוא בכונתו רקאי רק על צאת הכוכבים, ככלומר לאפילו לא התענו רק עד השקיעה ולא עד צאת הכוכבים הו תענית ומתחפלל עננו, והמקצת רבותא הם רבני יונה ברא"ש סוף פרק ב' דשבת (טט) והתוספות שם, וכותב,

או يوم פלוני או hari עלי שלא לאכול ושלא לשתו או קומו מאכילה ושתייה, אבל כל לשון תענית הוא קיבל תענית ולא נדר [ח'ו] שלמוני נמענית י"כ מלא לכ' יטוד מלך ר' לוה לוד מעניו ופלים, כי למורת קמיה וצמיה כלל מלך לי וכי נר קביל עלי וס' ע"ס, ועוד יתכלר נס נקי מקק"מ (פ"ז):

לכ' כל תענית שלא שקעה עליו חממה, דהיינו שלא השלים עד צאת הכוכבים הדינו

ג' כוכבים בינוין כשיתראו או שהלבנה זורתה בתוקף על הארץ, אינו תענית, ואם דעתו לאכול קודם זמן זה אינו מתפלל עננו, ולפ"ז גם בין השימושות אסור לאכול, וاع"ג דבפסחים [מד:] אמרין דרך ט' באב בין השימושות שלו אסור ביום הכיפורים, ומבראך להדייא דשאך תענית שרי בין השימושות, זהו בעליוי יומה של תחלת התענית, אבל באפורי יומה של סוף התענית בכל תענית אסור בין השימושות, דמספיקא לא נפקא קדושתה ולא עילוי קדושתה א"ז [גנ"י ומג"ל ריש פ"ט]:

ט ואמת שכן כתבו המודכי בסוף פ"ק דתענית (פי מיל) והרא"ש שם (ס' יג), אבל הרא"ש עצמו בסוף פרק ב' דשבת (ס' יט) כתוב בשם רבני יונה דברין בין השימושות מותר, ע"ש, וכן ניל' דעת הרמב"ם שלא נמצא בחיבורו דין זה דכל תענית שלא שקעה עליו חממה לאו שמייה תענית, ואדרבא בפ"ה (ס' לעניין תשעה באב כתוב דברין השימושות שלו אסור, דמבראך להדייא דבשארי תענית כל בין השימושות מותר, וכן מתבادر לי מדברי הר"ן ג' ד"ה גיטין) דהך לכל שלא שקעה עליו חממה הוא כפשוותו שקיעת החממה, ואי קשיא Mai קמ"ל, אך זה קאי על הקודם אי מתחנן לשעות ע"ש, ועל זה אומר דכל שלא שקעה עליו חממה איננו תענית, ככלומר ואין תענית לשעות, ולכן כשכתב הרמב"ם (פ"ה ס' ג') דין תענית שעות לא הזכר להזכיר זה, וכן מתבادر מדברי רשי"ג (ס' ד"ה א'ל)

פסקין משנה ברורה

[א] בשעה"צ (פ"ג): אם קיבל עליו להחטענותليلו ויום כו, ומ"מ טוב שלא ליכנס לבית הספק ויפסיק מביעוד יום. [ב] במשנ"ב (פ"ג): עיין בט"ז דידרג חיבות צום תעניתנו דלא ליהו כドובר שקרים כוון דיאנו תענית,

מארדי הלכות אור

פניהם וכ' ע"ש: ולעינה השרה קעננט שratio להודיע מה שברגאנטי גדרני רגינו ברט'ה כלען כלען שכח זמני עינן כד י"ד לנפוג לו שכח מגן האנגן והין לאונטן בון פנה כרחי מזוק מגן נמקות שכח קחס השנאגן כד רגינו להוות כד לכל שולח לך שאלון חך שאלון גדרת נורזיס. וכייכא דכתיב הנגנו אוורי נלה טוריין בכירור רק פיטיב נסוחן שאלון חיון לאן מנגן וכדלאפר'י צ'ירזין ס"ב הנגנו אוורי לנו פודין ואוי עבדו לנו מהין ואף שאלון למידין להבאות לסונו עס החולמוד ט'ט סינוי לאונטן טוכח בכיה נסמה דוכתן וחדרן מנגן ניל"א סי' ח' ונהגנו צלחן לנרכד על שער מנינות כהכ ברט'ה עגמי נסונגה סנדטר נסונגו מזוס טע'פ הבין לחוב לביר וכון הסכתה מבר'יל ומטע'ט וו'ן' לדע' כע'ז' ופסעין ריש'ג טנג רט'ה נפולין ריש'ג ירניז גדרניין ברוכ מקומת טעסו.ונטוקו: ונס נדוכת טונת פנגן רט'ה נפולין ננדו כטו נמי' קי'ד וס' פק'ב ופי' ח'ל ות'ר'וקי' תר'ב וס' חרי' ותר'ט וחרפ'ר וק'

טרא'ג ונפרע היכא שמאכרי'ל חלוק נסנהני אנטנו גריין גטר'י. שפומ' אנטנו מאטס: ונזהור לעניינאי גנטילה גנטילא הלאן געילט ידים על הכליהט ווואל שייעור רגינעתה בנזמר נב'ג נ'ת ונחלין ק'ז פ' רטי גנטילו כלי זוכיות וכוזה כלי חרם ונס על הרחילה גופל י'ל שמאקה וגוטל הוואטט קרי נסילט זוכיכית קדוע ולגלול וכל ליקח נידיו כען דלער'י נס'ה דצנת כחול כהה קען הנטיל ניל כפ' רטי סס גס זלהט גטלה שטיל ניל מנטול גנטול וקונטעל טלהן דמנרכד על רחימת ידים יונה שאלון זוכי פטנע כהו על נקיות ידים לקען וכטו צבירותי. בטכלתן דף יה': ונס נקען. נטילט זוכר פטקלט שאלון ידיכס קדצ כטו ניסע' ס'ג' ווינטלס ווינטהס וע' צוואר פ' פק'ז ד'ס וו'ר' יוקף מסטעל סה'ט על נס'יה קיטין גנטול ונרכת נס'יה לולן: וענין מפורה ההחר שנטנן הא'ע ונס עליין חנות ובעות פמאנטורט נכוו נו רבייס ונט'אכ'ה כל'יך סייד' להצחנא' שטמלה המלאכיס כפי פשהנות יוס ווילא גמוקס וויזן להאריך לו לאריך מיל גדרניין נח'ר יונטוט ע'ט זוואר ויקבל חרייך שעתן דראיטן נ'י' פ' פזס עד סס לטניין דילן וואחד תמוש דעתה געל טערדי גיון גדרניי קמ'ר וקוניחו מה פריך יטעל הו'ל הינו כלום ר'ל קתס דגרילט נזפען גאווה ונס פנוות קדרותה דפראט הא'יך סייד' להסתנוך כפי גאנטס הילט אוינען אלט זקוף שטמלה סל'יט איזס מקומות טמאליר וגאל כל הסעות להחר → אהנות זק'ין וליינו ערליך הילט צפה מועעת ונבר שטענו שקיינ'ו גאניס קלטוויס גמלו'ו' גאנט לט'יס פאנזיחס גו'ס גראני'ו וו'ס חמיטי געו'ל כיוס גוזל נסעת מזיכה לרוכ' גו'ס יטראט'ן וו'ג' שטעניאט צלחן זקעה עליין חפס לנו חעניאט אליין סתס דשקר'ה לנו קנו'ז יסוד זצ'ר'ן טס'ה'כ תענית ימיד גנדער קטס ודליך כוונתו כל כייס הילט מה זג'ר' גאנטערות נטעלת'ז'ה י'ג' שעות נאך' עחוורת'ה נב' גאנט עורה שחר פ' זטנו הקלו'ז זקוף ביל'ה טרטס כלות טטה'ט סטומ' גה'ר חנות וו'ג' סטאליר כנרב' זק'ין לו עדיין מהצ'יר' ז'ה'ל טטפה זארכ'ן גנס' אויר'ו אוינ'ו הילט געלט'ה כט'ע' ה'ז'ר' ה'ג'ל' אלענין ק'ג' וטה'ט'ה ר'א'ר טז'ות ניאז'ן יוס ווילא לפי השוקט וויזטן מז'ה'כ' לנטנולט הפטצ'אווירת אגס' ל'ק'ס זטפ'לה ליינט הילט שטמ'ר וחו'ס' טר'יל'ס ומטען'טס זטמ' בסופו וו'תחל'מו הילט אוינ'ו פו'ה'ט צ'יעזר זט'ן קו'פה וט'ינ'ה שט'ל'נ'יס' נ'ל' יקוטו זק'ין גאנט' צע'ות הא'ור הילט נס'ע'ט נק'ז'ים' למ'ק'ו'ט'ה ה'ז'ט'ן כ'ט'ל' סס': וו'נ'ר' הא'ע להט'ל' נס'נו' טט'ו'ת גאנט' כל' ירא' טמ'יס' נס'יות פ'ז'ר' ודו'ג' על החרבן נק'ז'ט'ל מיל'ז'ט'י ה'ז'ת'ו'ס' על הרח'ק'ט גאנט' פ'ע'ה טז'ר'ז'ן זק'וף טט'ר'ה ר'ה'ע'ג'ה שער'ין רונ'ה גאנט' גאנט' זק'ין וק'פה עונ'ס' זיל'יט הילן'

ומנהיג והמאירי דאוסרין אף בריבו פתילות שבסעיף ב' אם כונתו בשבייל למהר
כיבוי אף שמרבה אור וכ"ש בזה עכ"ל.

ט) והשתא נדון בנידון דיין אם היה החיבור רק כמשקה טופח או היה תלוי
במחלוקת של ר"י ורבנן לרבען סוברים דמשקה טופח אינו חיבור
והלכה לרבען, אבל באמת ההפחת המלא נפט נשקע בתוך הקערה הקטנה ע"י
המסמר הנשקע בתוכה וכל הנפט הנמצא בתוך ההפחת נצמד לקערה ע"י המסמר,
ובזמן שנגול מעט נפט מהקערה ע"י הצנור המגיע למקום שבעור תיכף מתרבה
הקערה שוב בנפט מהפחית העומד עליה, וא"כ הוイ כמו נר ארוך של שעווה
שהותך מלמטה חלק ממנו לדישיות התוס' מותר מפני שאיןו מכחה אורלה ע"י
החותה, וגם כאן אם מסיר את ההפחת עם הנפט איןו מכחה את האור כיוון
שבקערה יש מלא נפט, ומה שלא עבר אח"כ כשתכללה הנפט מהקערה לא הויא
אלא גרם כיבוי וגורם כיבוי מותר לרבען דר"י, אבל לדעת הרא"ש דמחלק בין
אם חבר השמן ביחיד בתוך כל' אחר, או דהשמן נמצא בתוך כל' אחרת, ואם
דווא בתוך כל' אחת אם נוטל מעט מהשמן אף שאיןו מכחה את האור כמו נר
של שעווה שהותך ממטה למטה אף שאיןו מכחה את האור אסור והטעם הוא מפני
שהוא גרם כיבוי והוא מכבה כי כל מה שנמצא בהכלי הווי כמו שעודה קולה
מןפני שככל טפה שבוערת ממשיכה אחריה עוד טפה של השמן ואם נוטל מעט מן
השמן הויא מכבה ממש, וכך בוגר של שעווה דלא שייך סברא זו סובר הגחות
האשי בדעת הרא"ש דאסור לכתלה, וממילא בנידון דיין כיון שככל הנפט
מחובר ביחיד אם יטול את ההפחת בזמן שיש בה עדין מעט נפט הרי הוא גרם
כיבוי לדעת הרא"ש, ולදעת התוס' איןו אסור משום דאיינו מכחה את האור בזה
שהוא מסיר את ההפחת עם הנפט. זא"כ גם בנידון דיין נכנס בדיון להתוך נר
מלמטה לדעת התוס' מותר לדעת הרא"ש אסור והרמ"א הכריע כדעת התוס'
וחמ"ב הכריע דלכתחלה אסור וא"כ יש להזהר שלא להסיר רק כשבכה התנור.

סימן יז.

שאליה.

ל' נשאלתי אחד נפע ביז' בתומו באוירון מא' לארה'ב וכשיגיע לארה'ב עוד
יהוה שם באנצע היום, ובאי' יהוה כבר לילה מכמה שעות, אם מחייב
להשלים את התענית שם או שייה מותר להפסיק את תעניתו לפי
החשבון של איש וכבר הוא לילה שם.

תשובה.

אמרין בתענית (דף י"ב ע"ב) אמר רב חסדא כל תענית שלא שקעה עליו חמה איבנו תענית וכן פסקנן בא"ח סי' תקס"ב סעיף א' כל תענית שלא שקעה עליו חמה שלא השלימו עד צאת הכוכבים אינו תענית וכי עכ"ל ולפי זה בណידון דין כיו שבסגייתו כל היום לא תשקע עליו חמה כי כל מה שנוסף להلاה לאלה"ב יהיה يوم, ועליו לחכות עד שתשאכלם עליו חמה שהיא באלה"ב, ולפי זה נראה ג"כ להיפך אם נושא מראה"ב לא"י והוא נסע ממנה בשעה תשע לשעון של אריה"ב בבורק ואז כшибוא קרוב לא"י איזה שעotta כבר ישקע עליו החמה וייהليلת יהי מותר להפסיק את תעניתו אף שלא התענה עדין אפילו י"ב שעotta.

אמנם מצינו דיים התענית מיקרי דוקא י"ב שעotta לפחות דהראמ"א באור"ח (סי' רפ"ח סעיף ד') כתוב זו"ל ווי"א שאם חלם לו חלום רע בצהרים יתענה עד החזות הלילה ויתענה למשך תענית לחענתו על שהתענה בשבת וכי"ל א"כ רואים מזה דחשבון תענית הוא י"ב שעotta דאל"ה למה לו להתענות עד חזות הלילה כיו ששקעה עליו החמה היה מותר כבר להבדיל ובאמת המ"ב שם ס"ק י"ג כתוב זו"ל ויש מקרים שלא יתענה רק עד הלילה וכי"ל, ואין להלך משומם דהכא התחילה להתענות באמצע היום ולכן עליו להשלים עד י"ב שעotta אף ששקעה עליו החמה אבל היכי התחילה להתענות מעלות השחר עליו לחכות רק עד שישקע החמה אף שלא היה עדין י"ב שעotta דזה אינו דמ"ג אם נחשיב כיו שאלכ' קודם קודם הצהרים לא היי תענית א"כ מה מועיל לו מה שמתענה י"ב שעotta כיו שכבר אכל היום, אלא מוכרכה לומר דהראמ"א סובר משומם די"ב שעotta מיקרי תענית ואין חילוק אימתי שמתחיל להתענות אם אכל כבר או לא אכל כבר ורק אם היום גדול יותר מ"ב שעotta עליו להשלים עד שתשאכלם החמה, אבל באמת כיו שמתענה את מספר הי"ב שעotta של היום דהינו מעלות השחר כבר נגמר תעניתו.

וראייה לזה דנהן יש מקומות בעולם שהמשמש מאירה שמה כל העשרים וארבעה שעotta של היום והלילה וכי נאמר דעתם אין דין דתענית כיו שאון שם שקיעת החמה, וכן בחורף ששם כל הזמן לילה וכי נאמר דעתם שם דין דתענית כיו שאין שם שמש כלל, ומה נעשה בתענית של יום הכהורים שזה כבר תענית מה"ת, והתויה ניתנה בשביל כל ישראל בכל מקום שהם נמצאים, אלא ודאי מוכרכה לומר דתענית תלוי בחשבון של שעotta היום ואם התענה את משך של שעotta היום ביום הכהורים של כ"ד שעotta ומעט יותר בשביל התוספות, וכן בשאר

תעניתים את משך של י"ב שעות או כבר קיים את המצווה ומתור הוא להפסיק, וממילא יש כבר יסוד לדברי המ"כ שהביא הרמ"א שיתעננה י"ב שעות מצהרים עד חצי הלילה דזה מיקרי תענית בחלק העולם שאין שם ההתפלגות של היום והלילה בשמש.

ולפי זה נראה לי לומר דגם בנידון דין התענית בא"י ולפי הזמן של א"י אם יעבור סכום השעות שבע"י כבר שקעה החמה א"כ כבר התעננה את החשבון של יום תענית אף שבא שמה חסר עדין איזה שעות שעונות יהיה מותר להפסיק את תעניתו ולאכול אמן יש לשדות נרגא בזה משום דפסקין בא"ח (ס"י תקע"ד סעיף ב') ההולך למקום שאין מתענין למקום שמתענין תענית עמהם אפילו דעתו לחזור ומיהו כיון שלא קיבל עליו תענית אם יצא מן העיר חוץ לתחום מותר לאכול וא"צ להשלמים וכוי עכ"ל. וא"כ מוכח שהגיעה לשם חל עליו דין החומרិ המוקם שהלך לשם ויש עליו להשלמים שמה עד שתש��ע החמה שם.

גם יש לחלק בין תענית חלום לשאר תעניתם דבחנות חלום כיון דתיקון החלום הרע הוא דוקא ביום שחולם א"כ אף שחלם לו באמצע היום והוא כבר אכל מקודם אעפ"כ סוברת סבראו זו דיהיה לו תיקון בזה שיתעננה י"ב שעות אחרי החלום מחצי היום עד חצי הלילה אבל בשאר תעניתם מוכחה הוא להתענות במקום שיש יומ וישليلו תענית שלם עד שתש��ע עליו החמה.

ובעובדא דין הוריתי לו כיון שהתענית של י"ז בתומו דהאי היה נדחה, וגם הוא אדם חלש דקשה עליו התענית, ומפניו סבראו זו בפמ"ג שם בסימן תקע"ד לעניין נותניין עליו חומרិ המוקם שבא שמה ועיין במ"ב (שם ס"ק ד') שכטב וז"ל יתעננה עמהם אף שאכל היום קודם שבא בעיר מ"מ משלים עמהם ואינו אוכל (א"ר) ועיין בשער הציון אות ד' וכל זה אםazi מצער נפשיה, אבל באדם חולש י"ל בזה, ומיהו בפרהסיא בודאי לא (פמ"ג) עכ"ל.

גם הוריתי לו שיפסיק את תעניתו בזמן שבא"י כבר שקעה החמה ועודנו באירון טרם שירד שמה ואז עדין נראה דלא חל עליו חומרិ המוקם שבא שמה, אבל אם ירד שמה במקום שמתענין עדין יכול עליו חומרិ המוקם ואז יצטרך להשלים אתם התענית עד שתש��ע החמה שמה.

וראיתי בפסק תשובה חלק שלישי (סימן רנ"ב) שmbיא תשובה בשם האדמו"ר מגור זצ"ל זיע"א וז"ל, קבלתי מכתבך ונתחדר תשובה מפני קדושת הומנים.

נסתפקתי כו
ו
ברוח כסאכל
למקום שם ע
ונראתה כיוון
האחד
וראיתתי בחינו
שנום
ונראתה שזה
ו

והנה רואים
דנותני
והוא פוטק ל'
גם הוא מודה
ישראל בבונו

נסאלתי
היום ור
אם

בא"ח (סימן
הו
הצד שקבלו
ונודע שקדום
הצד ר"ל או
קדום חזות,

נשחפקתי כבר בעניין הנוגע לכמה פרטים, למשל למי שմבריל אחר יו"כ ואח"כ עף בಗמלא פרחא או באoir למקום שעודנו יומם, אם ענווש ברת כשאכל שם, וכן אחר יציאת הוכבים בשביעי של פסח (בא"י) כשבורה מקום שם עוד חממה ורחת אם חייב ברת באוכל שם חמץ.

ונראה כיון שכבר קיים מ"ש מערב עד ערב שבתו שבתכם, וכן עד יומם אחד ועשרים לחודש בערב א"כ מה"ת אין מחייב יותר.

וראיתني בחיבור שלו ספק כוה כשהלא קרא ק"ש בזמןו והוא עף למקום שנashed שם זמן ק"ש.

ונראה שהוא שלא קרא ק"ש כבר ביטל מצותו ואני יצא בשוקרא במקום אחר שלא חשכה שם, וכך שכתבתי לעניין חמץ ויו"כ.

הנני ידידך דו"ש וטובך

אברהם מרדכי אלטר

והנה רואים מדברינו שהוא מחשייב את המקום שיצא משם ואף דאנו פוסקים דנותני עליו חומרה המקום שהלך לשם. אבל זה הוא רק מדרבנן, והוא פוסק לעניין ברת דאוריתא וכן ק"ש דאוריתא, וא"כ לעניין הנידון שלנו גם הוא מודה דיש לחוש מדרבנן בחומרה המקום שבא שמה, ועיין בתפארת ישראל בבזע ספק דברכות ובפסק תשובה שם (סימן רג"ג), בהערה עי"ש).

סימן יח.

שאליה

נשאלתי אשה אחת קיבלה עליה להתענות ביום ז' אדר וטעתה בחשבון היכים והתחילה להתענית ביום ז' אדר והתענה כמה שעות ביום ואח"כ אמרו לה שהיום יום ז' אדר אם מותרת להפסיק את התענית.

תשובה

בא"ח (סימן תקס"ט סעיף ב') היחיד שמתענה על צרה ונודע שקדום קבלת התענית כבר עבר א"צ להשלים הג"ה וה"ה לצבור ששמעו אחר החזות שקבלו התענית בטoutes א"צ להשלים (תח"ד סי' ר"פ) וככתב המ"ב (ס"ק ז') ונודע שקדום קבלת התענית נמצא שהיא הקבלה בטoutes וכו' (ס"ק ח) לאחר החזות ר"ל אפילו לאחר החזות שעבר רוב היום בתענית אף"ה לא ישילמו וכ"ש קודם החזות, (ס"ק ט') אין צריכין להשלים ובזה אין שייך לת"ת ורוב הציבור

תיר אגרות

אורח חיים

משה

וגם הא ליותר מ"ב מיל אסור להרמ"א מדין תחומיין אף לעמלה מעשרה מאחר דהוא ספק אדרורייתא ובלא כל זה גמי אין לשומר תורה ליטע בעראפלאן בשבת אף אם יכנס לשם בע"ש ויצא שם אחר השבת וממילא אין נוגע זה למעשה. ולפלווא בעלא ודאי אין צורך بلا הוכחות מגמ' ופוסקים.

ולענין תפלה כנסע ממקוםו בלילה תיקף כשיתחיל להAIR אף שעבר רק זמן מועט הוא יומ' אצלו ואמ' יתארח מהAIR לא יתחל היום אצלו אלא כשיAIR ואו יתפלל ואין בזה שום נידון. וחשוב הג' שעות לזמן ק"ש וד' שעות לזמן תפלה לא שיקו אצלו כי נידון לעמלה בעראפלאן איך הוא או באותו מקום שם למטה משתנה זה בזמנן קדר לנו יתפלל תיקף כשתגע החמתה.

ידינו מברכו בחג שמתא,

משה פינשטיין

סימן צו

באמר חג הפטות בתפלה בשם ע"צ

ג' מרחשון תשלי"א.

מע"כ יידי הנקבר מורה ישראל יוסף יעקבויטץ
שליט"א.

הנה בדבר אחד שיטה בשם ע' והזכיר חג הפטות איכא מחלוקת והובא בשערת סימן תרט"ח, ובחיי אדם כלל כ"ח סעיף ט' כתובadam כבר עקר רגלוינו אינו חוזר. ולשונן זה לא מובן כלל דמה שיק לזה עקרות רגלוינו הא טענין זה כמו עקרות רגלים ישראל והזמנים הוא לענין וזה ממש שטעה בישנית וכונתו ממש, וצ"ע בכונתו ואלי לא דק בישנית וכונתו לגמר הברכה, וכן ממש במא"ב סק"ב שבtab לעין בח"א ומסיק ולכ"ע אם לא סיימם הברכה צריך לחזור לותחן לנו הרי ממש דאית להח"א הוא כן ולא דק בישנית אף שודאי הוא דוחק. אך לדינא איך שנימא להח"א אין לחזור תיקף כשממר הברכה דמקודש ישראל והזמנים ויצא גם כשםר חג הסוכות. ועין בערך השלחן שהביא ראה גדולה מהט"ז י"ד סימן ר"כ ס"ק ט' שmagm' דסוטה דף מ"א איכא ראה ברורה דגם בלשון הקרא הו שmagm' בשם חג הסוכות, וגם בט"ז כאן כתוב זה והאריך בזה ביותר לדוחות מה שהקשׁו עליו, ולא מובן מה שהחזרך בעה"ש להביא מושא מהט"ז י"ד ולא מהט"ז דברך.

העיקר עשה זה קודם י"ט שלא נחשב דிஹוי כלל והיה לו לפרש שעשה זה בחוה"מ ולבער ע"ז מותר גם בחוה"מ והnidon הוא לענין מצוה דרבנן שג"כ הוי הביעאداول יש דיחוי. גם תמה לאיזה צורך דחק לפרש כן ולא כבטול שכ"מ שהוא בבטול עכ"ם ע"ז של עכ"ם והרש"ש הקשה זה וצ"ע).

אבל דעתנו נוטה לומר כלל יומ' הוא מצחה בפני עצמה ולא שיק מצות יומ' אחד לחבריו ומילא אין לאסור אלא ליום ההוא שהיה נראה בו ונזהה אבל לימי' الآחרים אין לאסור דלענין ימים الآחרים הוא כנתקנו קודם י"ט שניין לקרא דחויה. ואף במקדש מסתבר שכ' יומ' הוא מצוה בפ"ע ובכדיותא בסוכה דף מה' בטעם ר"י אמר שמואל דבלולב מברך שבעה משומם דכיוון דמפסקי לילות מיימים כל יומא מצוה באנפי נפשיה והוא ולזה כר"ע מודה, ורק לענין ברכה פליגי דגם בסוכה שבעה משומם הפסיק בין כנisa לכnisah, ובלולב לריבב"ח א"ר יהונתן אין מברכין בשאר יומי' משומם שהוא דרבנן ובמקדש היו מברכין כל ז' גם לדידיה.

וישיבה בסוכה כשיורדין גשמי לא שיק בל תוסיפ' דהא איכא ברמא סימן תרל"ט סעיף ז' ורק שאינו מקבל עלייו שכר ואני אלא הדיות, ואם היה בל תוסיפ' היה עובר בלוא והוא גם נענש ע"ז אלמא דליך בא' תוסיפ', וגם לא שיק כלל להא דבל תוסיפ' ואין להאריך בזה.

ל' ובדבר שינויי היום בין המדינות ובנסיבות בעראפלאן מגיע בזמן קצר למדיינות הרחבות שלפעמים נמצא שהיום ארוך לו ביותר ולפעמים קצר ביותר קשה להסביר בזה כי אין ע"ז מקורים ממשים מדברי רבותינו וצריך לדון בזה רק מסברא. אבל עכ"פ אשיב הנראה לע"ז בסברא שלענין חענית מתענה בין לקולא בין לחומרא עד צאת הכוכבים שהוא במקום שנמצא או, ואף שלפעמים הוא רק שעות מועטין משומם שלא נקבע התענית על שעות אלא על יומ' שהוא עד צאת הכוכבים, וכן בתענית של תשעה באב אף אם יוזמן שמתחלת תעניתו עד הגמר לא יהיה כ"ז שעות נמי א"צ להתענות יותר מצה"כ של אור לעשרי.

ובדבר שבת אינו נוגע נוגע למעשה כי יראי ה' לא יסעו בעראפלאן בשבת כי אף אם אין תחומיין לעמלה הרי לאחר שיגיע העראפלאן על הקרקע נוסעים העראפלאנס שטח גדול יותר מתוחום שבת על הארץ ממש שיש כבר איסור תחומיין, וגם יהיה אסור ליריד ים לא איז שום אדם גוטע بلا חפצין,

חלמי צענין צעום צענו פלי ח"ו, חכל כספק נסועות לפני
הצקיעה צנומוקפו לו מחתמת הנקיעה.
ואומר גנט דודלי אין לנցו על האלהה לכל מענית טול
צקעה עלי ממה כמנולר מענים י"ג ולו"מ קי'
תקם"ג, חכל פצוט צעוי לחו"ל לנו האילו חיוב מענית צהרבנה
צעות צויר למל'ך עד למלאקה המולמית הוה קבדל כל צבע
צעות וקס נומע עד סוף המעלבי טס קוח הגדל כל עטבה
צעות, וקס נומע עד לי אושי סוחה קבדל כל י"ג צבע
כידוע, ולן טס ספק נלדי לכמו טהנו ממליטס מהולה טה"ס
צמעניות הלה, ובמי טה"ה נעמוד צמענית וכן ממליטס לה
צימכן טסהו הפלנו גנדר ספק פקו"ג לשוקף עד עטבה
צעות וחומר, וככ' מעלהו השער ממ"ס כ' נמ' חסכו^ל
טה' מ"ב צנשל מעריך צטולקה להלנס צמונgas צהוכלים ב"ז
תמהו ט' ויחי צבעות מהרי מותה ערפי שעדיין יוס גמור
הקלס כידוע, וכ' צנען מהל אפקול ס"ג טעםם דלון דצעת
גירות צו"ל על התמעניות לנו ט"י יסוד ישולן גמדיות צפוניות
הלה - מעיריה לנו מל גירות חי"ל כ"ה נדרך וזה לשינוי ט'
ומאי צבעות מהרי מותה לח' כל יסודי ישולן בכור להה, ולן
קלו ישולן לתמענות יותר, ומגי' קה ליה' לדבורי.

ובעניזתי לנו מהלמי הוכחה לדבורי, לפלי דעתנו מהבז זה
למענית גמור טה"פ"י צלה צקעה הכתמת,
ולדבורי קומר מהלן כמו חוכל מהרי מענית שעד כבך דרכ
ויה' יון דמעיקלה לנו גורו.

ובאמת גרא' רהיא לדרכ וזה דה' מנ"ל, ומ"כ הכהן
חסכלן כיוון דבלון טלה כמנולר ב"ה דף י"ס
ע"ב כ' קאנלו'ו לנו הצעמי דה' חיין דבקלו'ו בלון כבל דיב
מענית לכל מענית טלה צקעה עלי' מה' חייו מענית, ומי
הגיד לנו למןaga צטולקה להלנס אה' מינג ומיקיס וויליכיס לאן
לפלה דוחואה דמעיקלה קאנלו'ו בלון ב"ה הופנים, וו"ה דלה'
מעיקלה מלא' מה' כל יטוכ המלוק טלה ט' צבעות גוזם
חו"ל ט' כלן' היכלה נקבל התמענית בלון, ולן קלו'ו רק
בזופן וזה מי' הגיד לנו וו'ת.

אבל מה צמכתמי צעוני פצוט יומר ודודלי מענית גמור לנו
נקלה רק עד הצקיעה, מכ"מ מה' נאטל' חוו' זה' נאטל' חוו' זה'
בכ"ל צבעות יומר ופטוouis מלחתונות צהמץ' הלו' הצעות
כמו צהמולים פטוouis, ונפ"מ דלה' קומר לאס מהלן חילפה
רגילה הלה' קאנל, וכען מ"כ מון ה"מ נהו"מ ט' קני'ו'
וח'ל: וכי מהולי לנו מתייב' גנדר התמענית, וחיינו מענהנו צו
וטה' מה' סופר לנו קדו' גרכו' וחו' מה' צטמה' מה'
יחכל וקס דה' לנו צהילנה פ"ה מה' יאנל' צ' פטעmis ולן יומר
ממה צהיך וכו', יושט'ה. וטה' נדיבן, וו"כ יטער צנפאו
צטהולטה מגנרטה עלי' לדרכ.

ל

והרini דוש"ה
מצפה לרחמי ה'

עיין צגאות מי' לות ט' מלון פמק. ול"ע לדה' מה
צטלטן טול זכר נמהה ולג' נוירן קרלקע וכוח צה'
כמוש"מ ועיין צמאות מנ"ט ט' קי' ר"ן עמד צה' וכו'
להגמי' ליילי סטמולט נוירן בית קאניות צען צה' בטול
ויה' קי' סק"מ "לו טיריך נלקט נוירן בית קאנרומ"
ונחומה' כה' ג' לדור עיפוי' ס', מיה' צפלייטס פיליט דבורי בטול
לנוירן צה' ק' ר"ל נקנור טס וו"כ גס צמוה' מモתר כל
צנוירן קנוירה, עיין נעל ס' וו"ע.

יג. ונוקריין כליםיס ופומיס לhn עין, עיין גרא"ס
כמו"ק דהילכ"ד סולק על וס דడוקה נקור
מוחל ולפמות עין דר' מהן נוקlein למת הרכיס דוקה לדרכ,
وعיין בריינט'ה ספקה על רצינו דבגמ' משמע לדוקה יטה'
מכנסין ומ' לרבינו גורם צמאנס וממעיליס למת הרכיס דלה'
כג' כר"ס וכרי"ג וסילוצלמי לד"ג רחמי' צמאנה) ופומק
כמ"ק וכ"כ הגר"ה ט' קי' מק"מ ועיין מה טהער צה' צמ"מ
שם'.

יד. זופתין למת הרכיס וכו' וויפמן למת הנקזוק. רכינו
פסק כדרכי טניאס להקל וטאפקיס ס'
תקל"ה הקטו דלה' למליין צה' ג' ספק לדרכן להקל מצח"כ
זומ' ציה' י"ד ציון לדגל' מה' קול' ומומלו' וכן מכם
בפסמים ק"מ ועיין צפמ"ג טס וו"ע.

טו. אין מפיין מהל' נה'ר וכו'. עיין צהאנס להקל וטאפקיס ס'
ולן נפקוק צהילוצלמי ציון דבגמ' צנלו' חולקת
ויה' מ' מה קויגר קראט' לפקוק צהילוצלמי עיין
בריענ'ה מס' כ' צמי' זה.

אלא צלינעה. עיין צנוי נוקחות לדימ' וס' ב"י התיימניות
ונכון מלה' לדפי גירק'ה וס' סולק' רצינו צציתם טרי"ג
בדרכו' וסיל'ג' לינו גורם זה צגמ' וכן כר' ס' עיין
בכ' סוף ס' מק' ג'.

סימן עז

ב"ה. ג' פ' פנחס תשם'ו לפ"ק
כבד ירידינו הרוב הג' היקר ר' משה טוביה ויסברגר שליט"א

אחרשה"ט באהבה.

ל' יקרתו' קאנלמי, וולדות מהל' טCKER נוקע צו'ס י"ז' צממו
נווקע למעריך מהלך קיס' צכמה צעת, מה' יעקה עס גמר
התמענית הלה' יכול לגמור מענית מהלך מינוג' צל' יוס וו"כ
מקפisis' לו התמענית כמה צבעות לפוי סלילנה, מה' דילמה' כל
מענית טלה צקעה עלי' סקמה' ל' צחנית.

והנה נאטל' לנו מהלן מיד צמחי'ת הצקיע'ה צפ'ר לנו קה
מצעה'ה זיה' ציון דלאט' קדמוני'ת הנקנ'יס' צצקיע'ה
הנוכלה כה' ר' ל' מהל' צקעה מה' ציה'ג' עיין מומ' ע"ז
ל' ע"ה - מע'ג' דלה' קי'י'ן מכ' מ' קד' גודל סוחה, כל'ז'

Digitized by srujanika@gmail.com

କେବଳ ଏହାର ପାଇଁ ଆମେ ଯାଇଲୁ ଥିଲୁ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ, ଲେଖନ ମୁଦ୍ରଣ

ՀԱՅ ԱԼԻ ԱՎ Ճ ՇԱԿԱ ԱՎՆՈ ԱՎ
Ճ Ա Տ Ե Թ ԱՎԱՐ ՀԵԳԴ

Q&A Box

ԱՐԴՅՈՒՆ

Ճ. Ե ԱՐԴ Շ, ԱՆԴ ԼԿ ՏԸ ՋԱՎԱ Ճ. Ե ՀԵՎԵՐ ԳՈՒ Ք ԼԿ ԱՆ
Ճ. Ե ՀԵՎԵՐ ԱՐԴ ՀԱՎԱ ՎՐԵՄ ԱՐԴ ՎՐԵՄ ԼԿ ԼԿ ԼԿ ԼԿ ԱՆ

፩፻፲፭ ዓ.ም. በ፩፻፲፭ ዓ.ም. ተስፋይ ስለሚከተሉት ነው -

զաւա թէ առ յի թէ մը շլց բար օժէն օժէն օժէն
Տ] ան օժէն առ առ բար օժէն զաւա գծէն սալ և.

କୁରୁ, ତର୍ତ୍ତା କୁରୁପ ପାଦ୍ମ.
ରେଣ୍ଟ ତ-ଚ୍ଲୀ ମି ରାଜ୍ୟପ କୁରୁପ ରେଣ୍ଟ ପାଦ୍ମ
ପ-ଚ୍ଲୀ ମି ରାଜ୍ୟପ କୁରୁପ ନ ନ-ଚ୍ଲ ର ରାଜ୍ୟପ
ର-ପ୍ଲେନ୍ଡ ରେଣ୍ଟ ପାଦ୍ମ ତ-ପ୍ଲେନ୍ଡ ରେଣ୍ଟ ପାଦ୍ମ
ଚ୍ଲେନ୍ଡ ନ-ପ୍ଲେନ୍ଡ ରେଣ୍ଟ ଗର୍ବା ଚ-ପ୍ଲେନ୍ଡ ରେଣ୍ଟ
ନର୍ବା ଚ୍ଲେନ୍ଡ ଲେ ପ୍ଲେନ୍ଡ ରାଜ୍ୟପ କୁରୁପ ରାଜ୍ୟପ
ଚ୍ଲେନ୍ଡ

Q&A LOT

ՀԵՐԵՎԱՆԻ ՑԱՐ ՄԱԿ ԿՈՅԱՆԻ ՏԱՐ ԱՎԱՐ ԱՅՏԱՎ
ԸՆԴԱ ԸԳԾ ԸՊ ՎԱՐ ՏԱՐ ՏԱՐ ՄԱԿ ՏԼ ՄԱԿ
Ը ԿՈՅԱՆ ՎԱՐ ՏԱՐ ՏԱՐ ՄԱԿ ՏԼ ՄԱԿ ՏԱՐ ՄԱԿ